

Onderwijs aan vluchtelingen

Scholen krijgen hulp

Tal van partijen bieden hun diensten aan als het gaat om het geven van goed onderwijs aan vluchtelingen. Gratis brochures, checklists, handleidingen, blauwdrukken voor de eerste opvang et cetera moeten scholen helpen die eerste opvang enigszins gestroomlijnd te laten verlopen. Drie aanbieders in kort bestek.

HCO: Taal en teken

Om de scholen te ondersteunen bij de begeleiding van deze kinderen heeft onderwijsadviesbureau HCO, in opdracht van gemeente Den Haag, de brochure 'Taal en teken' uitgebracht. Met het stappenplan en de toetsen in de brochure kunnen scholen achterhalen of de kinderen al kunnen lezen in hun moedertaal. Als dit het geval is, kan het leren van het Nederlands sneller verlopen. Scholen die meer kennis hebben over de taalvaardigheid van een anderstalige leerling kunnen het onderwijs beter op deze kinderen afstemmen. Zo hebben kinderen die al (redelijk) kunnen lezen, in welke taal dan ook, geleerd om klanken waar te nemen en letters of tekens te lezen. Het leren van de Nederlandse taal zal bij hen anders verlopen dan bij kinderen die in hun eigen taal niet hebben leren lezen.

Bij de intake van een anderstalige leerling op een basisschool zijn er vaak onvoldoende gegevens over het onderwijs dat de leerling al heeft gehad. Een gesprek met de ouders hierover is vanwege het taalprobleem vaak nog lastig. Bovendien komen sommige kinderen in het kader van gezinshereniging naar Nederland. Ouders kunnen dan meestal weinig vertellen over de schoolprestaties van hun kind.

Met behulp van de brochure Taal en teken kunnen scholen toch een inschatting maken van het startniveau van een kind op het gebied van lezen. De brochure bevat korte leesteksten in verschillende talen om de beginsituatie bij een leerling te achterhalen. Bij de keuze van de talen is uitgegaan van de herkomstlanden van de nieuwkomers die zich op dit moment in Den Haag bevinden. De brochure bevat teksten in het Perzisch, Bulgaars, Chinees, Tigrinya (Eritrea), Grieks, Arabisch, Pools, Somalisch, Spaans, Turks, Frans en Engels.

De uitgebreide brochure is gratis te downloaden op www.hco.nl/nt2. De informatie is daarmee ook kosteloos toegankelijk voor alle scholen buiten Den Haag die met de opvang van nieuwkomers te maken hebben.

Brochure Schoolleidersregister PO voor onderwijs aan asielzoekerskinderen

Omdat de opvang van de snel groeiende groep van veelal getraumatiseerde kinderen veel organisatietalent van de schoolleider vraagt, heeft het Schoolleidersregister PO een publicatie Nieuwe kinderen, nieuwe kennis samengesteld. Daarin krijgen schoolleiders, maar ook hun teams, handvatten vanuit de schoolpraktijk voor het vormgeven van het onderwijs aan vluchtelingenkinderen. Niet alleen delen enkele schoolleiders uit verschillende delen van het land hun kennis en ervaringen, de publicatie laat ook zien tegen welke drempels vluchtelingen aanlopen in het Nederlandse onderwijs. Ook staan er tips in over het communiceren met ouders die nog

geen Nederlands spreken. Zo zegt een schoolleider: 'Op school zelf hebben we een ouder die onze brieven in het Arabisch vertaalt. Dat is echt heel fijn. Doordat zij alles vertaalt, krijgen de ouders alle belangrijke informatie zowel in het Nederlands als in hun eigen taal mee.' Alle kinderen tot en met 18 jaar hebben in Nederland recht op onderwijs. Het onderwijs verzorgen voor vluchtelingenkinderen, betekent soms dat er een of meerdere klassen bij moeten komen. Of dat nu voor korte of langere tijd is, scholen staan voor een uitdaging die ook weer heel leerzaam kan zijn. Door nieuwe kennis en vaardigheden in de praktijk (informeel leren) op te doen, is deze manier van professionaliseren bruikbaar voor de herregistratie in het Schoolleidersregister. Voor het downloaden van de publicatie *Nieuwe Kinderen, nieuwe Kennis*, zie: www.schoolleidersregisterpo.nl/nieuws/detail/publicatie/.

Gespreksmodellen en draaiboek KPC

Ook de KPC Groep ondersteunt scholen en besturen bij het realiseren van adequate opvang en onderwijs. KPC heeft het over de organisatorische voorbereiding van de eerste opvang (o.a. het bepalen van taken en verantwoordelijkheden, het ontwikkelen van concrete actieplannen en afstemming met andere relevante actoren zoals gemeenten en instellingen op het gebied van jeugdzorg en hulpverlening, het maken van aparte klassen, dan wel de verspreiding van vluchtelingenkinderen over bestaande klassen, doelen en globale inhoud van onderwijs voor nieuwkomers). Ook de financieringsmogelijkheden worden in dit stadium besproken.

KPC heeft 'maatwerkdraaiboeken en checklists' samengesteld voor de praktische inrichting van de eerste opvang (faciliteiten, formatie, doelstellingen, taken en verantwoordelijkheden, samenwerkingspartners, stappenplan voor de eerste periode van 10 weken). Ook ondersteunen ze het team bij het voeren van de intakegesprekken met nieuwkomers en ouders. Volgens de KPC Groep moeten de eerste tien weken vooral in het teken staan van veiligheid en vertrouwen, het verwerven van basale begrippen en omgangsvormen en het creëren van mogelijkheden voor het uiten van ervaringen. Kindvluchtelingen kunnen mogelijk al jaren verstoken zijn van onderwijs. Na deze periode worden leerkrachten begeleid in Nederlands als tweede taal (NT2), woordenschatontwikkeling, ontwikkeling van lesinhouden en advies over de inzet van leermiddelen en -materialen, toepassing van non-verbale, expressieve en creatieve werkvormen (muziek, spel, drama, beeldende expressie) en het pedagogisch-didactisch handelen. Voor meer informatie en downloads, zie www.kpcgroep.nl, Draaiboek vluchtelingenkinderen bij ons op school (pdf) en Gespreksmodellen voor het eerste individuele gesprek met een leerling en voor een groepsgesprek in de klas (pdf).

'De eerste tien weken moeten vooral in het teken staan van veiligheid en vertrouwen, het verwerven van basale begrippen en omgangsvormen en het creëren van mogelijkheden voor het uiten van ervaringen.'

Tekst:
Frank Stienissen

Fotografie:
Shutterstock